

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele" -

Livu Rebreanu

CUIBUL VISURILOR

Director fondator: SEVER URSA

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE CONSILIUL LOCAL MAIERU

ANUL XXIII Nr. 3 (134) *** IULIE 2019 *** 8 PAGINI

In memoriam

Pantelimon AVRAM IN MEMORIAM

Am fost de-a dreptul cutremurat când, în miezul zilei de miercuri 24 aprilie a.c., colegul și amicul meu Mihai Albulescu m-a anunțat, sec, la telefon: *Acum cinci minute Pantea a plecat la Domnul!* Deși știam de câteva zile că prietenul meu, de excepție, Pantelimon AVRAM (alias *Pantea* sau *Lufu*), trecea prin momente grele în privința sănătății, n-am încetat să mă rog și să cred că acest bărbat adevărat, mai verde și mai brad ca bradul, le va depăși cu bine. Desigur... Desigur, noi, oamenii, avem cântarele noastre care sunt, vai!, prea sărace în aprecierea unor asemenea momente de cumpănă celestă, așa că trebuie să spunem și să credem că

După absolvirea facultății, a slujit cu constantă și tiranică pasiune Compania Națională de Gaze Naturale din Mediaș, sub variile ei organizări și denumiri. Și, așa cum am spus și în cazul inginerului Totan Costel, plecat și el de timpuriu la Domnul (2016) – firul călăuzitor, porunca lor de suflet și de sânge suna clar și limpede: *Mediașul a fost, este și trebuie să rămână arcul de triumf al gazelor naturale românești!*

După încheierea perioadei de stagiatură la atelierul de producție și la secția Tg. Mureș (1977-1978), i s-a încredințat conducerea Stației de comprimare Țigmandru și a Formației de producție Filitelnic Est (1978-1983), aducându-și contribuții importante la îmbunătățirea sistemului de răcire a gazelor naturale, modernizarea stațiilor de uscare, revizii și reparații capitale ș.a. În perioada 1983-1988 i s-a încredințat conducerea Brigăzii de producție Dumbrăvioara, complexă și de maximă importanță, care deținea în exploatare nouă structuri gazeifere, o stație de uscare a gazelor și șase panouri de măsură pentru predarea gazelor.

După aceea, în perioada 1988-1999, ca șef-serviciu producție, a coordonat activitatea legată de validarea datelor de producție la interfața operativă dintre Sucursala Romgaz și regionala Transgaz, coordonarea activității de dispecerizare și înmagazinare a gazelor naturale, realizarea unei serii întregi de operații de fisurare și acidizare, executate în regie proprie ori în colaborare cu firme de prestigiu precum Schlumberger sau

Halliburton. Avansarea la funcția de director de producție la Schela de Producție Gaze Naturale Tg. Mureș (1999-2001) a fost urmare firească a acumulărilor profesionale, apreciate unanim de specialiștii vremii. A deschis orizonturi largi către dezvoltarea activităților de cercetare geologică și inginerie de zăcămint, producție, dispecerizarea gazelor, studii de eficiență a investițiilor ș.c.l. Mai mult, ca vicepreședinte al Consiliului tehnico-economic, s-a preocupat în mod deosebit de ridicarea nivelului de pregătire și calificare al personalului din subordine, prin inițierea unor cursuri de pregătire în domeniu.

Activitatea asiduă, neobosită, spiritul pătrunzător de observație și calitățile reale și înnăscute de conducător l-au propulsat, în anul 2001, în funcția de director general al SNGN Romgaz S.A. Mediaș. Atât cât a fost și atât cât va mai dăinui Romgaz-ul românesc, inginerul Pantelimon Avram

- continuare în pagina 2 -

Prof. dr. ing. Lazăr Avram,

In memoriam

De Sărbători, măierenii
se-ntorc acasă

REMEMBER –
PANTELIMON AVRAM

Cel puțin de două ori pe an, unii, de regulă, odată cu Sfintele Sărbători Pascale, alții de Crăciun și Anul Nou, cei tineri în perioada verii, în august, cu toții mereu pe fugă, dar mistuiți de doruri multe: (de casa părintească, de părinții în vârstă cu nevoi de alinare, de frați, surori, bunici, nepoți...), măierenii, ca toți ceilalți se-ntorc la origini. Dragostea lor pentru Cuibul de unde au plecat e încă vie, satul capătă cu greu o înfățișare nouă, tracasarea acestora din cauza drumurilor proaste precum și multe alte neajunsuri în care se scaldă cei din vatra strămoșească sortiți să rămână aici până la capăt, mai durează... Cele câteva zile petrecute în cuibul de atâtea ori părăsit și regăsit trec repede ca niște clipe, rămân doar amintiri fugare, promisiuni de mai bine și de viitoare revederi, lacrimi nostalgice ascunse discret și de unii și de alții, nostalgia despărțirilor și a plecărilor încrâncenate, de multe ori, fără a mai privi în urmă ca să-și ascundă lacrimi, furii și regrete...

Cu fiecare plecare și revenire există totuși o speranță de revedere, o bucurie ascunsă subtil în zâmbetul de multe ori amar al deja prea multelor plecări-sosiri.

Alții, însă, sub semnul nemilos al destinului și al propriei lor sorți se-ntorc pentru totdeauna să se odihnească pe veci, alături de străbuni, în cimitirele Maierului... Așa s-a petrecut și cu măiereanul nostru drag, prietenul, cunoscutul multora, Pantelimon Avram, inginerul plecat de la țară și ajuns director general la oraș. Parcursul vieții lui se cunoaște prea bine din relatările altora, ceea ce vreau să amintesc sunt doar aprecieri sincere din partea celor care l-au cunoscut îndeaproape și care sunt mai puțin relatate. Puțini știu că în timpul directoratului de la Mediaș al lui Pantea al nostru s-au ridicat cele două sedii ale Romgazului și Transgazului reunite mai nou și devenite simboluri autohtone cu care medieșenii se mândresc.

Iată ce spunea cineva în 2017, profetic pe undeva: „Personalitatea și felul de a fi ale d-lui Pantelimon Avram vor rămâne în amintirea multora din industria gazieră, ca un simbol fără termen de comparație.”

Dacă derulăm acele zile pline de durere și revoltă totodată, observăm câteva coincidențe ce te cutremură: în data de 27 aprilie, ora 14,30,

- continuare în pagina 3 -

Iacob Naroș

Pantelimon Avram primește o înaltă distincție din partea I.P.S. Andrei

Domnul nostru Iisus Christos l-a chemat la El chiar în săptămâna Patimilor Sale...

Pantelimon Avram a văzut lumina zilei la 29 aprilie 1952, în comuna Maieru, județul Bistrița-Năsăud, din părinții Pantelimon și Arsinica. De timpuriu și-a dezvăluit dragostea de carte, de vatra părintească, de muncă, de valorile morale și intelectuale. După absolvirea școlii gimnaziale din localitate (1967), a urmat cursurile Liceului Teoretic din Sângeorz-Băi (1967-1971), apoi, între 1971-1976, pe cele ale Institutului de Petrol și Gaze din Ploiești, Facultatea de Forajul sondelor și Exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze, pe care le-a absolvit, pe toate, cu rezultate strălucite. Mai departe, pornind parcă de la premisa că *învășat e omul care nu termină niciodată de învășat!* (Lucian Blaga), Pantelimon Avram a continuat să se perfecționeze prin cursuri și programe post-universitare precum: Conducerea brigăzilor de producție petrolieră (1983); Managementul Regiilor Autonome (1995-1996); Organizare și Resurse umane (Dubai, 2002); Managementul petrolului (2001-2002) ș.a.

Pantelimon AVRAM IN MEMORIAM

va rămâne una dintre cele mai luminoase personalități ale acestui domeniu fascinant prin necunoscut, provocare și complexitate – explorarea și exploatarea gazelor naturale –, pe care l-a înobilat cu rod bogat și măreție. Stau măturie, în acest sens, preocupările și realizările lui deosebite privind intensificarea cercetărilor geologice seismice, descoperirea de noi rezerve, asocierea în participațiune ale Romgaz-ului cu societăți străine de prestigiu precum Wintershall, Falcon, Europa Oil and Gas, Milenium International Resources, asocieri în vederea reabilitării câmpurilor gazeifere (Schlumberger și Amroco), participarea la societăți mixte înființate pentru dezvoltarea și crearea de noi depozite de gaze (Depomureș și Amgaz) etc.

A revenit apoi ca director de producție la Sucursala Romgaz Tg. Mureș (2005-2012), respectiv director coordonator al acestei sucursale (2012-2017), continuându-și până la capăt, cu aceeași îndărătnicie de măierean dărz, mândru și drept, bogata și variata lui muncă productivă. În fapt, notorietatea de care s-a bucurat în lumea specialiștilor din domeniul petrolului și gazelor s-a datorat muncii asidue și îndelungate, firii lui înclinată spre gândire și aplicație și, așa cum spuneam mai înainte, perfecționării continue prin participarea la varii simpozioane naționale și internaționale, absolvirii unor cursuri de specializare și perfecționare ș.a.

Și iarăși, *volens-nolens*, fac legătura cu Totan Costel, despre care povesteam (la dispariția prematură a acestuia!), cum au absolvit, în anul 2002, cursurile masteratului de *Managementul petrolului*, la Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești. Din grupă mai făceau parte, colegii și prietenii noștri comuni Aron Vasile, Maloș Mihai și Toth Feri. Când au venit

să-și susțină proiectele de disertație în sesiunea din vară, erau cu toții puși pe șotii și voiau să termine cât mai repede susținerea lucrărilor. Nu de alta, dar îi aștepta și o aplicație practică la restaurantul *President* din Ploiești. Doamna profesoară Coroian Stoicescu Cornelia (între timp și dansa a trecut Styxul – Dumnezeu s-o ierte și s-o odihnească în pace!), directoarea cursului, care le analizase lucrările în prealabil, le-a spus cam așa distinșilor cursanți:

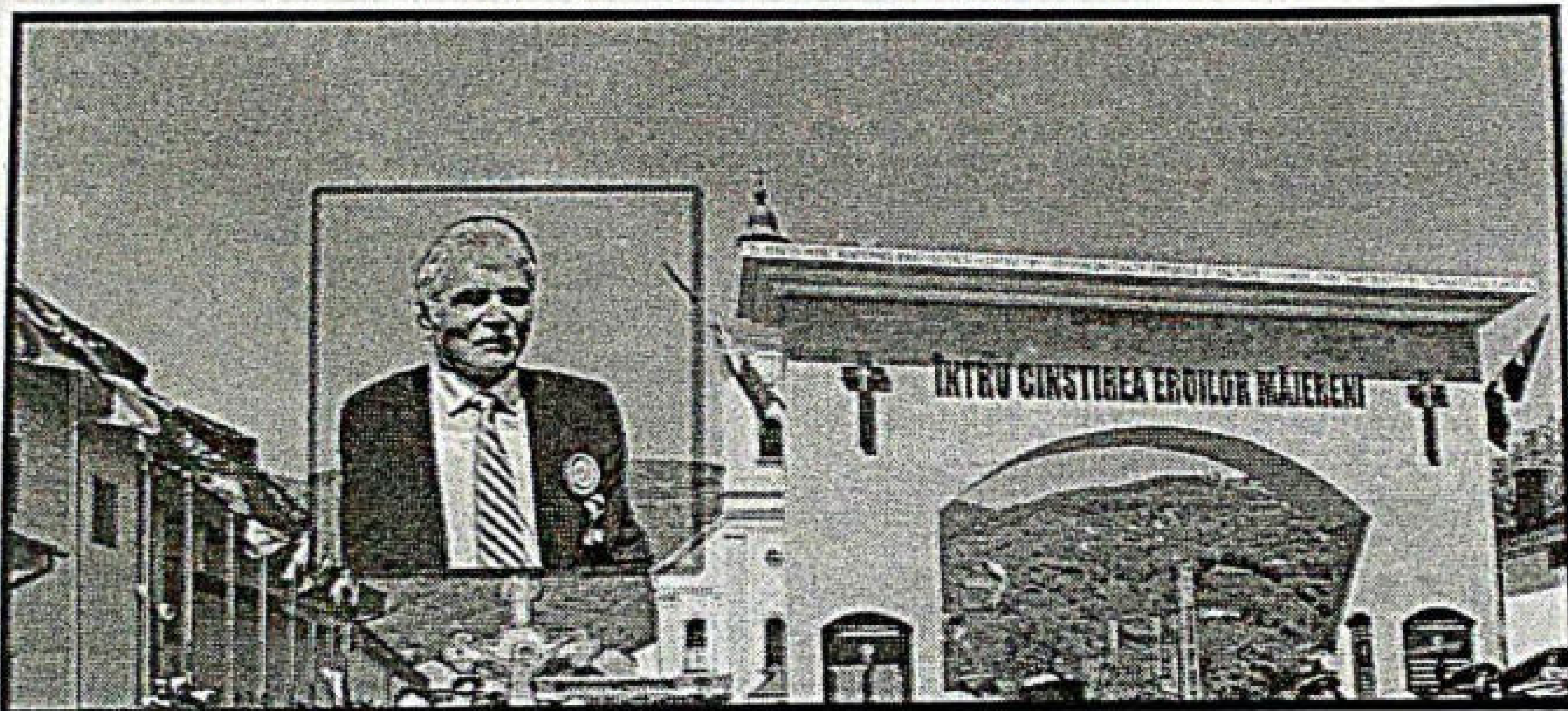
- Domnii mei, voi sunteți, și cei care nu sunteți încă veți fi, cu toții, directori mari, care veți conduce destinele forajului și extracției gazelor naturale din România. Așa că cel mai bine ar fi să reveniți voi la toamnă cu proiecte mai aplicate și mai profunde, care să rămână în analele Cursului pe care cu onoare l-ați absolvit!

Și așa a fost... În toamnă, expunerile lor au încântat atât comisia, cât și cadrele didactice și studenții veniți în sala A114 din U.P.G. Ploiești să asiste la acest incitant eveniment.

A acordat interviuri unor publicații economice precum "Forbes", "Revista de Comerț și Industrie", "Le Monde", "Il Sole 24 Ore", "Adevărul", "Ziarul Financiar", "Revista națională de gaze naturale", a participat la varii emisiuni TV, a participat în calitate de *speaker* la diverse forumuri internaționale, a fost membru al Asociației Inginerilor Petroliști din România, al Comitetului Mondial pentru Energie, al Societății Inginerilor Petroliști – SPE etc. Spirit fecund și neastâmpărat, Pantea n-a cunoscut niciodată hodina. Dimpotrivă, a fost un luptător neînfricat care a răzbit cu brio prin mărăcinișul vieții până la capăt... Ce frumoasă și, din păcate, astăzi tot mai rară calitate, la un om care ar fi avut tot dreptul să se odihnească pe laurii câștigați cu atâta strădanie, cu atâta trudă!

Și-a iubit familia cu osârdie, cu patimă. Regăseai întotdeauna în mijlocul ei fiorul acela de

ardoleni buni și așezați, care aducea aminte de familiile nobile de odinioară care ne-au încărcat istoria cu frumos, împăcare și liniște patriarhală. Plecarea lui în lumea dreptilor a lăsat o dără de nesfârșită jale în sufletele soției lui iubite, Mia, a fetei Ancuța, a ginereului Ionuț și ale nepoților lui adorați, George, Șerban și Matei (sau, așa cum s-a exprimat Mia, undeva, *cele mai minunate suflete de copil!*). Scriam, în cartea mea de memorialistică, *Dincolo de semne*, cu gândul înmuiat în drag și admirație pentru familia Pantea: *Profunde, profunde și privirile prietenilor mei măiereni Mia și Luțu Avram, încărcate cu amintiri de pe Valea Someșului! Parcă s-au adunat în ele tot ce au avut mai bun și mai duios bunicii și străbunicii lor... Uite-i în fața casei lor de pe Purcioaia cum scrutează, ca două păsări colibri, depărtările dintre Caba și Anieș! Uite-i lângă bisericuța din deal cum urmăresc, cu sufletul sfâșiat, undele apei și-ale trecerii noastre odată cu ele! Uite-i, uite-i cum se joacă la umbra salciei împreună cu nepoții și cu propria lor copilărie! Uite-i, bată-i binele și sănătatea, vorba mamei, cum trăiesc de frumos o singură viață de mai multe ori!*

Umorul care, negreșit, ține de agerimea spiritului și este chiar *umbrela înțelepților* (E. Kastner) era la el acasă la familia Pantea. Redau, din cartea amintită mai înainte un fragment savuros, marca Luțu... *Distinsul director general de la Romgaz, Pantea Avram, pe vremea când era tânăr inginer și șef de secție, după un chef de pomina, sosește acasă pe la cinci dimineața. Începuse de pe hol, ușor, ușor, să se dezbrace, să nu fie cumva auzit... Întâmplarea, bat-o vina, face ca soția să se trezească tocmai atunci și, în drumul ei spre bucătărie, dă nas în nas cu drăguțul ei de bărbat. Și...*

- Vai, Luțule, dar ce s-a întâmplat că trebuie să pleci așa devreme la serviciu? Sper că nu ai ceva probleme deosebite?

În fața unei asemenea neașteptate răsturnări de situație, Pantea își ia înapoi haina din cui, strănută a supărare și-i spune pe un ton filosofic:

- Problemele de fiecare zi, nevăstă dragă, îmi intră sub piele și-mi mănâncă somnul ca nopțile negre.

- Ia mai dă-le-ncolo de probleme și nopți negre și nu le mai pune atâta la suflet!

- Hm, răsuflă Pantea ușurat, ușor de spus, Mia dragă, dar, vezi tu, în meseria asta a noastră de multe ori un apus de soare se poate confunda cu un răsărit, și invers! Te pup!

Că a ajuns la serviciu înaintea celorlalți, că directorul schelei de extracție de-atunci, Șuteu, l-a felicitat pentru conștiinciozitate și seriozitate, că pleoapele îl înșelau pe el însuși mai mult decât pe ceilalți, desigur, nu au mai avut, și nu mai au nici acum, nici o importanță...

Așa cum s-a dăruit familiei, s-a dăruit fără limite și rudelor, prietenilor, bisericii, nevoiașilor... Și, deși a ajutat atâta lume, mulți dintre cei sprjiniți, așa cum se întâmplă adesea la noi, i-au întors spatele în momente când, omenește vorbind, avea și el nevoie

măcar de o vorbă bună. Cu toate acestea, Pantea al nostru, creștin adevărat, a trecut mai departe prin viață cu alura lui de prinț pur-sânge, "pedepsindu-l" prin iertare! Mai mult, parcă se ruga asemenea lui Reinhold Niebuhr: *Doamne, dăruiește-mi seninătatea de a accepta lucrurile pe care nu le pot schimba, curajul de a schimba lucrurile ce stau în puterea mea și înțelepciunea de a face diferența dintre ele.*

Până la urmă așa a fost în viață (ce greu îmi este și-mi va fi de-acum înainte, să folosesc acest timp trecut, *fast!*) bunul nostru Pantea: discret și sensibil, dar, în același timp, decis și ferm. Calmul și impetuoșitatea lui impresionau, ba poate uneori chiar intimidau. Cum s-au putut oare îngemăna aceste însușiri într-un tot unitar de ordine, claritate și bunătate? Nu știu. Ceea ce știu sigur este că în interiorul lui s-au dat lupte grele pentru a menține acest echilibru pentru ca, la urmă, în bătălia finală, costurile să fie plătite, din păcate, cu lacrimi și sânge. Îmi vin în minte două evenimente la care am fost amândoi părtași, când parcă îi simțeam cum îi bate inima de emoție deși, în fața mulțimii, părea detașat și imperturbabil: lansarea cărții "Autori măiereni" (2015) și festivitatea de conferire a titlului de Cetățean de onoare al comunei Maieru (2018). Pe de altă parte, sunt la fel de sigur atunci când spun că a suferit enorm în urma nedreptăților la care l-a supus justiția română. Poate că anumiți *justifiari* ar trebui, uneori, seara, la ceas de taină, să-și ceară iertare, măcar în gând, lui Pantelimon Avram și familiei acestuia, pentru suferințele morale și sufletești la care i-au supus ani de-a rândul. Și să se gândească la faptul că, deasupra efemerei lor judecăți, stau Dreptatea și

Judecata Tatălui ceresc, la care negreșit vor răspunde odată și odată... Și încă ceva: faptul că Domnul nostru Iisus Christos l-a chemat la El chiar în Săptămâna mare poate fi, pe lângă altele, și un semn de alarmă celest pentru români. În fața vremurilor negre care se întrevăd la orizont, credința, unitatea, iertarea și bunătatea sunt singurele căi de salvare a neamului nostru de la, vai!; o iminentă prăbușire în neant.

A fost inginerul Pantelimon Avram, directorul general al Romgaz-lui, înainte de orice, un OM de omenie! În ființa lui au înflorit atâtea trăsături frumoase, îngemănate cu fapte și pilde cum rar le găsești adunate într-un om. Victor Hugo spunea undeva că "omul nu este un cerc cu un singur centru, este o elipsă cu două focare. Faptele sunt unul, ideile celălalt." În cazul de față faptele au fost multe, iar ideile, mărețe! Lumea petrolului și gazelor (și nu numai!) se înclină cu respect și admirație în fața acestei personalități impunătoare și a dorinței lui nestrămutate de întărire și înălțare a neamului său.

Cu Pantelimon Avram dispărea o personalitate de excepție dar, pomind de la versurile poetului Vasile Militaru din "Hristos a înviat!":

"Hristos a înviat în firul ierbii,
A înviat Hristos în Adevăr,
În poienita-n care zburdă cerbii,
În florile de piersic și de măr",
noi, cei care credem cu tărie în înviere și-n viață veșnică, ne rugăm bunului Dumnezeu:

Să-l aibă în paza Lui și să-i ocrotească sufletul în nesfârșita-I împărăție!

Prof. dr. ing. Lazăr Avram,
Directorul Departamentului Forajul
sondelor,
Extracția și Transportul Hidrocarburilor
din UPG Ploiești

In memoriam

- urmare din pagina 1 -

De Sărbători, măiereni se-ntorc acasă
REMEMBER – PANTELIMON AVRAM

la Mormântul Domnului din Ierusalim se ridica lumina sfântă a Învierii, în același timp, la Maieru, în cimitirul bisericii centrale, Pantea era coborât cu durere în pământul sfânt al înaintașilor noștri. Cu cât la sută au contribuit la răpunerea lui cu zile numai Dumnezeu știe și anume cine: slugile statului drept sau nedrept sau paralel cu amândouă, SRI și DNA prin procurorii zeloși din teritoriu, procesul intentat de doi ani și jumătate și câștigat pe fond, cu verdict de achitare, recursul de ultimă oră făcut în replică de cei deja știuți, după cum le e năravul, amenințările devenite obișnuințe cu alte dosare... Destul că miercuri 21 aprilie 2019, în urma contestației cu scânteii, Pantea iese înfrânt sub povara blamării perpetue și nedrepte de atâția ani...

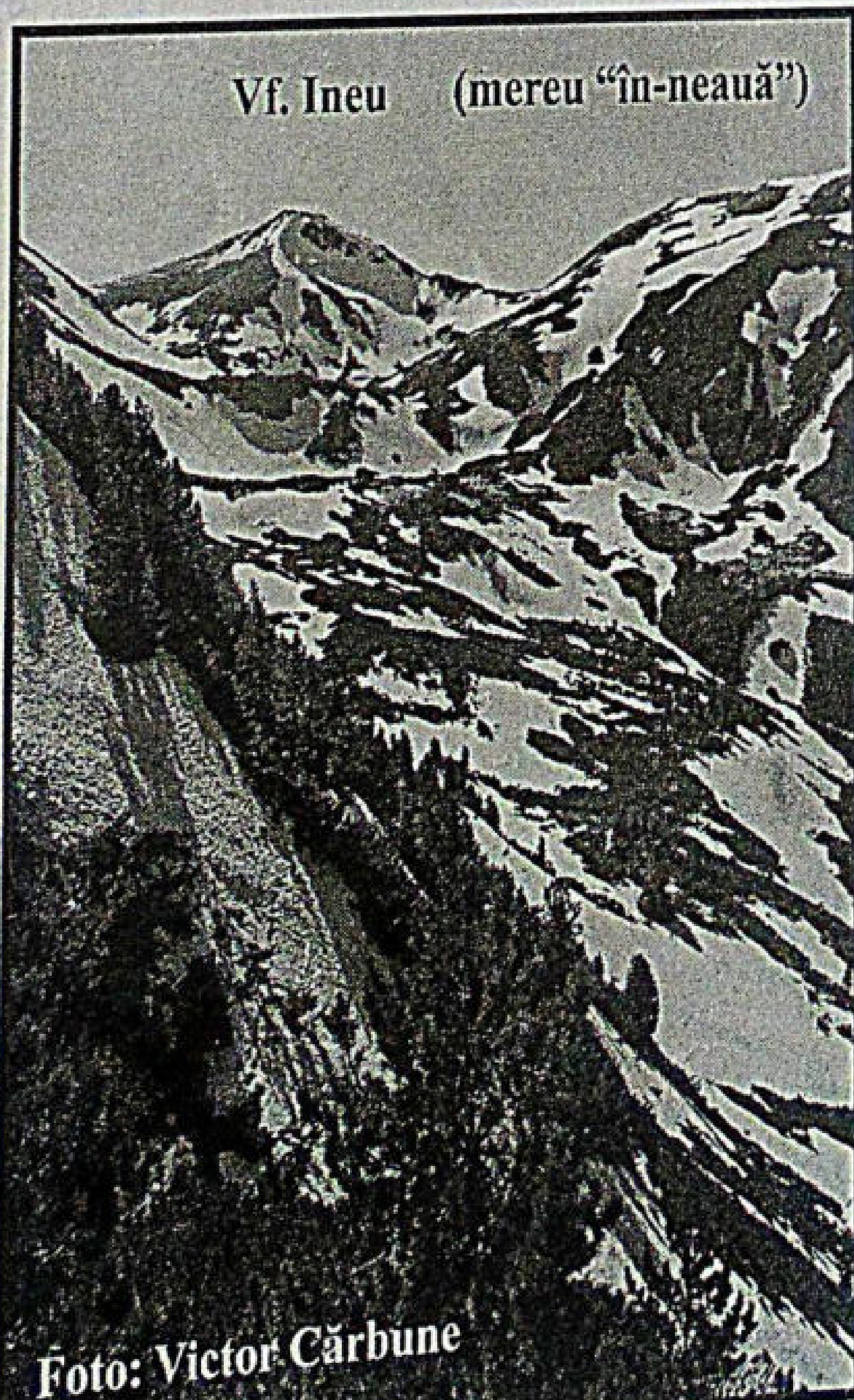
De unde a pornit totul? În 2016, patru directori sunt acuzați pentru pretinse fapte de abuz în serviciu spre a dezechilibra firma ca s-o vândă altora și a muta centrala la București. Raluca Prună și tehnocrații cioloșiști au vrut să schimbe directorii profesioniști români din marile companii cu alții străini de țară, mai ales că cei de la Mureș-Mediaș aveau prestanță și rezultate, dar... simpatizau cu PSD-ALDE.

Și tot premonitorii mi se par cuvintele din 2017: „AVRAM PANTELIMON director inginer – Ultimul director general al Romgaz și Transgaz unite care a fost și este (și va fi adaug eu) un simbol al unei flăcări arzând, a însuși gazului metan, care n-a făcut rabat de la principii curate, morale și profesionale, indiferent de greutate.” (Laurențiu Oprea, scriitor și ziarist).

La fel de binemeritate și inspirate mi se par și alte aprecieri elogioase din partea preotului de suflet, Dan Cismaș („lord în lumea gazeștilor și a celorlalți cunoscuți”) sau („prințul cel bun și fără noroc”), din spusele lui Lazăr Avram, coleg de breaslă...

Cei buni suferă și tac... Acum la împlinirea celor 40 de zile de la plecarea ta, drumul spre Steaua ta cred c-a fost presărat de flori și de lumină! Rămâi în pace, suflet blând și luminos! Să-ți dormi în pace veșnicia!...

Iacob Naroș

Cartea

Dar de Maieru

Am citit cartea prietenului meu, filologul Iacob Naroș, coleg de școală, și, mai apoi, de redacție la revista măierenilor, „Cuibul visurilor” - cu interes și plăcere - la finalul căreia mă întreb cu nedumerire: „oare s-a pierdut un prozator de ficțiune în detrimentul sau în folosul unui remarcabil critic și istoric literar”?!
Aplecat mai ales spre opera rebreaneană (cinci cărți), este justificată eticheta de rebrenolog, dar și de continuator măierean sau local, după eminentul prof. Sever Ursa, a studierii, comentării, aprecierii și răspândirii operei celui care a scris: „În Maieru am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele”.

Cartea despre care facem vorbire se intitulează „Panoramic măierean. Micromonografie sentimentală” (Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018). Ea s-a născut din prea plinul dragostei față de locurile și locuitorii măiereni. Poate că aceleași sentimente le-a trăit și Rebreanu atunci când a scris despre Maieru, dar mai cu seamă despre Ion din romanul cu același titlu, atunci când a sărutat pământul.

Cartea este structurată în patru capitole: capitolul I (coincide cu titlul cărții), capitolul II: „Maieru - În intimitatea cuibului”, capitolul III: „Momente esențiale memorabile - Prin cuib în căutarea timpului trecut” și capitolul IV: „Anexe”.

Primele trei capitole au ca personaj central și narator pe însuși autorul cărții: Iacob Naroș. El își narează cu nostalgie și melancolie propria copilărie, tinerețe și maturitate. Chiar dacă nu se pot trasa linii precise între cele trei perioade - ca să nu mai vorbim și de intersecții -, împărțirii între ele, noi, totuși, le catalogăm: capitolul întâi corespunde vârstei inocenței, capitolul doi corespunde vârstei cunoașterii, iar al treilea maturității. Metaforic vorbind: în ocol - capitolul I, pe uliță - capitolul II, la școală, ca dascăl de data asta - capitolul III, cu mențiunea intersecțiilor subcapitolelor din cadrul celorlalte trei.

Prin casă și ocol. Primii pași cuceritori îi face în casă, după care coboară în curtea casei. Casa părintească este așezată pe un fel de terasă cu fața spre răsărit, dar și spre calea ferată, tren, Someș, Măgura din Sus și Măgura din Jos. Priveliște care l-a fascinat și continuă să-l fascineze și astăzi. Locuri pe care le dorea cucerite, ceea ce va face ca adolescent.

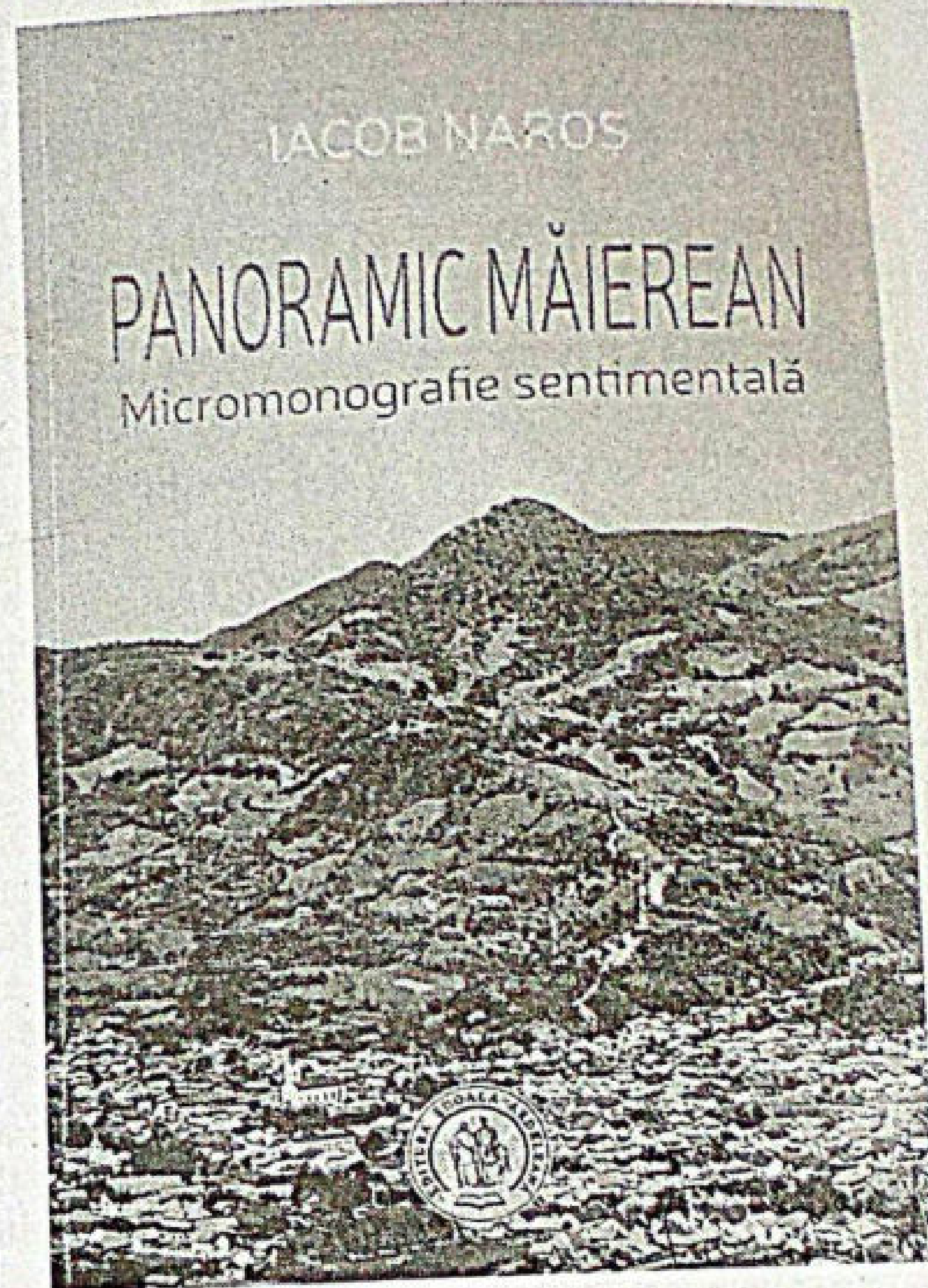
De când iese din găoace, până la sfârșitul vieții celei care l-a născut, mama este: „ființa omniprezentă pe care o simți prin toți porii ființei tale” Revine la această ființă dragă și în capitolul III, având un subcapitol intitulat chiar „Mama - ființa mereu aproape”.

După mamă, intră în atenția și afectivitatea scriitorului ceilalți membri ai familiei: tatăl, cu portretul „Chipul de neuitat al tatălui. Bunicuțe și bunici”.

Deschide portița casei părintești și se aventurează mai departe pe ulița copilăriei. Autorului nu-i scapă parcursul (per pedes) al tuturor ridurilor localității natale: Măgura din Jos, Valea Șindelarului (explică și etimologia numelui), Calea Poienii, Hânțoaia, Colnic, Măgura din Sus, Valea Caselor, Valea Anieșului, Măgura Porcului (cea mai semeță și greu de cucerit, în legătură cu care prezintă o frumoasă legendă), Caba, Strâmturile, Drogomana (locul de naștere a mamei autorului).

Râul Someșul Mare ocupă un loc aparte în copilăria sa, cu scaldatul, săritul într-un picior ca să iasă apa din urechi, săritul în râu și estimarea adâncimii apei: „îi peste cap și peste mâini și tot nu-i ajugi fundul”. Tăul cu cânepă al femeilor, deprindere pierdută și regretată de autorul cărții. Pentru ca să încheie nostalgic astfel: „Nimic din ceea ce a fost nu

mai e la fel, nici el (Someșul), nici eu”; i se pare că Valea Someșului nu mai e atât de venerată, își urmează cursul cu stoicism întru eternitate.

Ultimul capitol, „Anexe”, se îndepărtează oarecum de unitatea cărții, în sensul că primele trei capitole se circumscriu biografiei autorului, care este și personajul central, acesta introducând alte locuri și persoane, din care nu lipsesc: legende, balade, cântece bătrânești, impresii ale altora despre Maieru, firește Liviu Rebreanu și soția sa, apoi alți autori legați de satul acesta precum: Adrian Dinu Rachieru, Cleopatra Lorințiu, anieșeanca noastră, Darius Pop, Emil Boșca-Mălin, Nicolae Iorga (care a trecut prin Maieru), Iustin Ilieșiu, Iuliu Pop Jr. etc, iar la final, perlele copiilor care să te binedispună prin umorul lor mai mult sau mai puțin involuntar. Poate că acest subcapitol ar putea constitui, prin mai multă stăruință și colecție de perle din tezele și eseurile elevilor, materia primă pentru un volum aparte, distinct, însoțit obligatoriu de comentarii hazlii și amuzante întocmai cum se făceau cândva anumite reviste prin răspunsurile date la „Poșta redacției”. Exemple în acest sens sunt Miron Radu Paraschivescu, Geo Dumitrescu și Constanța Buzea de la revista „România literară”.

După o lectură atentă, cu atât mai mult pentru cei apropiați de vârsta lui Iacob Naroș, ești împins spre introspecție și reflecție, adică la ceea ce a simțit și a trăit el la vârstele respective (inocență, cunoaștere, maturitate), ceea ce o face agreabilă, retrăind ceea ce ai simțit și ai trăit și tu cândva, asta însemnând să devii mai bogat și mai câștigat în cunoștințe și sentimente. Ca să numai vorbim de date istorice, folclorice, literare (și acesta este un atu al cărții!), adică te cuprinde un dor de Maieru.

Poate că cea mai potrivită și competentă caracterizare a cărții a făcut-o tânărul și talentatul critic literar Vasile Vidican, în „Răsunerul literar” din ianuarie, a. c., acesta afirmând: „Undeva între autobiografie și monografie, cartea lui Iacob Naroș este, în cele din urmă, o invitație la reflecție”, iar pentru noi, măiereni, este și o încântare și mândrie că se continuă elogierea CUIBULUI nostru drag.

Macavei Al. Macavei
Bistrița, la 21 mai 2019

Cartea

GRIGORE COTUL își ia în serios rolul de epigramist

Pilulele homeopatice ale lui Gore definite din start și ironice nu-ți lasă decât două posibilități: să râzi cu poftă și cu gura până la urechi sau să rămâi mirat, șocat, uneori întrebându-te dacă pentru cei în cauză sunt sau nu de leac, dar vorba ceea: „încercarea moarte n-are.” Optimist și eu ca autorul, îmi vine să cred că efectul placebo edulcorat pe cât se poate spre a nu mânii prea tare subiecții mai mult sau mai puțin demni de-a fi luați în seamă, va avea totuși un câștig de cauză, dacă nu imediat, cel puțin în timp, la o a doua sau a treia citire. Pariez așadar, și pe umorul negru omniprezent de-a lungul și de-a latul cărții aflate în discuție, mai mult sau mai puțin vizibil, simțit și, mai ales, apreciat de cunoscătorii genului. Nu degeaba coperta volumului este placată în negru parcă anume spre a scoate în evidență tentația autorului de a ne stârni din gri-cenușiul existenței de zi cu zi, un fel de alba-neagra destinului jucată de aceiași păpușari de când ne știm. Mă voi opri doar la acele componente pur homeopatice cu iz ironic, cu mult umor negru savuros și pleznind de actuale ce sunt.

Luându-ne cu vorba să nu uităm ceea ce este mai important, volumul în cauză se intitulează „Ironii homeopatice” și e apărut la Editura Pim, Iași, 2019, autor Grigore Cotul, cu o dedicație soacrei, respectabilă de altfel, care a rupt și dumneai dintr-o pensie deloc respectabilă ca să-i crească lui Gore tirajul cărții. Fiind la o a doua carte, atât experiența auto redactării cât și arhitectura volumului au atins cote maxime. Un gir aparte îl primește Gore din partea unui specialist rutinat în materie, Petru Ioan Gârda, secretar literar al Asociației Epigramiștilor Clujeni „Satiricon”; titlul cuvântului de salut și îmbărbătare e în ton cu cartea „Cine-i domn, e domn și-n șanț!”; el provoacă spiritual, invită la dialog, descrețește frunți și încurajează intrarea lui Gore în rândul confrăților clujeni. Cu alte cuvinte, un mesaj pertinent din partea noii familii de epigramiști profesioniști care l-au adoptat cu drag și... cu nevastă cu tot. Clujenii zic că l-au scos pe Gore din Șanț aducându-l la oraș, numai că el era demult scos (din propria-i vrere) și înfiat de măiereni prin școală și „Cuibul visurilor” - revista și redactorii ei. Zestrea spirituală a lui Gore a mai crescut cu cel puțin un „cot-doi”, după primul

volum „Optimistul resemnat”, apărut în 2017, la Editura Tipo Moldova din Iași. Sunt curios cum va fi catalogat Gore de-acum înainte, ca autor epigramist după origini: șanțan, măierean, anieșan, clujean sau bistrițean... Și acum despre umorul negru, dacă el e bine croit, va avea un anume farmec, luat separat poate să ne șocheze, culmea, pe noi, cititorii și nu pe cei vizați. Dacă pseudoștiința homeopatiei tratează pacienții cu preparate foarte diluate de forma tabletelor și a soluțiilor, pilulele lui Gore sunt super concludente, aproape de perfecțiune, merg cum s-ar zice, la țintă. Ele sunt de fapt câștigul major al recentului volum prin faptul că există o judicioasă structură pe teme fundamentale capabile să adune fragmentarii dintre cele mai diverse: școala, familia, sănătatea, starea socială, viața politică, meditații personale asupra existenței esențiale de fiecare zi etc.

„Încurcături familiale” - soacra autorului răsfățată încă din motto-ul cărții joacă un rol de primadonă, e tratată mai cu blândețe că acuși trece anul și iar scoatem un volum: „La mulți ani, soacrei mele”, unde ea apare ca noroc la casa lui Gore. Dorința soacrei de a călători cu ambulanța sau în „Minunea de Crăciun”, aici, ea apare sub brad „ca o stea” în universul familial.

Parafrarez spusele cuiva din Mureș (partea finală): „În spatele unui bărbat puternic ca Gore se ascunde o femeie mai puternică decât el, iar în spatele unei asemenea femei se ascunde una și mai puternică: „soacra.”

În „Educația ... la ecograf” avem laitmotivul începutului de an școlar: „Pe preot și pe polițist, / De-i vezi alături de primar/ Venind la școală, nu fi trist! / E început de an școlar...”

„Paiul din ochii mei...” - Destăinuire: („De multă vreme l-am rugat, / Pe cel de Sus să-mi dea și mie/ Medicamentul garantat, / Să pot scăpa de „aritmie”).

„Bârna din ochii altuia...” - La mulți ani, Ioanel!: „Căutând la mine-n listă, / Nu mai știu din ce motiv, / M-am convins că nu există/ Ion... să fie negativ!”

Adică, toți ionii sunt pozitivi! Supliment la această categorie: „Resemnare”:

„Reîntors la cele sfinte, / Împăcat acum cu traiul,

/ Totul îmi e clar, părinte/ Văd și bârna, văd și paiul!”

„Cugete... adânci” - Un (o) altfel de chimie: „Nu sunt făgarnic sau perfid, / Mă simt un om cu minte trează, / Iar când vedeți că sunt acid, / Încamnă c-așa găsit o bază!”

„Frământări populare” Cauză și efect: „Am întrebat-o azi pe (o) vecină, / Dac-a primit factura la lumină, / Și mi-a răspuns pe-un ton ușor isteric, / Că nu-i mai este frică de-ntuneric!”

„Rețete compensate” - Boala Alzheimer - „Te aduce-n stadiul până/ Un pahar de băutură, / Chiar de-și-l au pus în mână/ Nu mai știi să-l duci la gură.”

„Joc și mișcare” - Unui pescar - „Un prieten vechi pescar, / Are undițe cu suta, / L-am văzut pe lac, hoinar, / Dus cu pluta.”

„În contra... vântului” - Anunț (la afișierul unui institut meteo): „Angajăm pentru prognoză/ O persoană care are/ Diagnosticul artroză/ Sau dureri articulare.”

„Cuvinte pe contrasens” - 23 ianuarie - Ziua scrisului de mână: „Cu tiparul la îndemână, / Scrisul îl numim „tastare”, / Însă cei ce scriu de mână, / Vor să iasă din tipare.”

„Apucături autohtone” - În atenția musafirilor: „Pentru Zilele Pascale/ Pun pe masă, evident./ Băutură, miel, sarmale, / Colebil și Triferment.”

„Delicatețuri politice” - Coșmarul unui pensionar: „Toată noaptea vin himere/ Să mă ducă în infern, / Unele sunt efemere, / Altele-s de la guvern.”

„Rondeluri și alte fantezii” - Rondelul corupților din școli:

„Vor fi verificate portofolii, / Iar situația-i un pic nasoală,

/ Că unii dascăli parc-au dat în boală/ De-și țin în ele bani din „fondul școlii.”

Ministrul se va umple de orgolii, / Crezând că hoții se ascund în școală, /

Vor fi verificate portofolii, / Iar situația-i un pic nasoală/ Inspectoratul își va trimite solii, / Băgați vom fi cu toții într-o oală/

Și ne vor pune-n față câte-o coală, / Să-i dăm în gât pe ăia din fotolii, /

Vor fi verificate portofolii...”

Acum, în final, când auzim că Gore a fost premiat prin Nord și prin Sud, nu putem să nu-l felicităm și să-l prevenim, vorba postfațatorului Icu Crăciun: că va fi întors cu sau fără voia lui, de pe o parte pe alta, cu carte cu tot, de fanii lui declarați sau nu, adică citit, comentat și citat...

Iacob NAROȘ

Scrisoare către doamna educatoare

Era în urmă cu trei ani de zile. Pășeam cu pași micuși, pentru prima dată, spre grădiniță și aveam emoții mari pentru că nu știam ce înseamnă să mergi la grădiniță. Noi, băieții eram preocupați, încă de când începusem să mergem mari, fie cu mașinuțele, fie cu excavatoarele, iar noi, fetițele, fie cu păpușile, fie cu fluturașii.

Dar toți iubeam fluturașii, parcă ne doream și noi să avem aripi și să putem zbura. Cred că de aceea întâmplarea a făcut ca până la urmă toți să fim fluturași, deoarece timp de 3 ani de zile am fost grupa fluturașilor.

V-am cunoscut pentru prima dată atunci când mamele noastre au venit să se încredințeze în grija și în mâinile dumneavoastră cea mai mare comoară pe care o aveam, adică pe noi. Ne-ați întâmpinat cu zâmbetul pe buze și chiar din prima zi v-am simțit caldă, prietenoasă și am știut că ne veți iubi.

Eram doar niște pui de om, dar ați avut încredere în noi, când poate noi nu aveam, ori poate nici nu știam ce înseamnă acest cuvânt pe atunci. Da, acel cuvânt și alt cuvânt și apoi altul... Dumneavoastră ne-ați învățat să știm ce înseamnă fiecare, apoi să le punem într-o propoziție, pentru ca acum să ne putem mărturisi, așa așternut pe hârtie, dragostea ce o purtăm față de dumneavoastră. Nu știm dacă dragostea noastră ar egala dragostea care ați

purtat-o și o purtați față de noi, știm doar că vă iubim, așa cât pot să iubească inimile acestea mici ale noastre. Și sunt multe inimioare!

Vă mulțumim pentru dragostea dumneavoastră, pentru devotamentul, bunătatea și apropierea față de

noi!

Vă mulțumim că ați avut răbdare cu noi, când poate unii dintre noi am mai făcut năzbâții multe și mărunte. Dar dumneavoastră ați știut cum să ne învățați, să ne iertați ca să devenim mai ascultători și mai buni.

Vă mulțumim pentru vorbele bune, pentru sfaturi, pentru zâmbetele calde și îmbrățișările afectuase!

Vă mulțumim pentru că ne-ați arătat ce înseamnă compasiunea și bucuria de a dăruți în vizitele la căminul de bătrâni!

Vă mulțumim pentru toată munca depusă, pentru toate activitățile făcute împreună și pentru tot ce ne-ați învățat!

Vă mulțumim pentru această ultimă serbare atât de frumoasă!

Vă mulțumim pentru că ați fost o persoană specială, la fel ca și o mamă!

Vă mulțumim pentru că ați fost doamna noastră educatoare!

Vă mulțumim că ne-ați învățat să ne începem acel zbor sau cea călătorie a vieții! Și ne mândrim pentru că am început-o cu dumneavoastră!

Veți fi în inimile noastre, vă vom purta oriunde vom merge și ne vom aduce cu drag aminte de dumneavoastră, doamna noastră dragă...

Cu dragoste și prețuire,
Grupa fluturașilor

Vio Daniel Partene

Povestea unei cărți poștale

Doamna Ana Partene, fiica regretatului profesor Ioan Partene (originar din Maieru, fost prefect al județului Bistrița-Năsăud în perioada interbelică, fost profesor de limba germană la Liceul „Al. Odobescu” din Bistrița și fost președinte al Partidului Național Liberal în acest județ) a donat Muzeului „Cuibul visurilor” din Maieru (condus cu competență de dl. Daniel-Viorel Partene) multe cărți, reviste și fotografii cu tatăl domniei sale; o fotografie, pe care o reproducem mai jos, îl înfățișează întâmpinându-l, la Bistrița, pe Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, înainte de a participa la o vânatoare în pădurile Budacului. Țin să menționez faptul că Ioan Partene, după instalarea regimului comunist în România, a fost închis în pușcăriile comuniste de două ori, ultima dată între anii 1951 și 1952, când a murit datorită regimului inuman cu care a fost tratat; fiică-sa nu a aflat nici astăzi unde a fost îngropat.

Liviu Rebreanu a venit, după Marea Unire, de mai multe ori la Maieru, locul copilăriei sale, la prietenul său Iulian Ciorba, ajuns preot în comuna sa natală, căsătorit cu Varvara Partene, sora lui Ioan Partene, la rândul său, coleg de școală și prieten cu

viitorul romancier; de altfel, soții Rebreanu i-au fost nași lui Ionel Ciorba, unul din fiii preotului, căsătorit cu artista Ileana Minilescu, ajuns aghiotant al principesei Margareta. Scriitorul venea însoțit de Fanny și fiica sa, Puia, și stătea câte 3-4 săptămâni. El se retrăgea noaptea într-una din clasele localului școlii din Maieru și scria la o masă lungă (păstrată astăzi în balconul muzeului), cu geamul deschis, însoțit de susurul Someșului Mare; aici a transcris romanul „Ciuleandra” și a scris o variantă abandonată a „Răscoalei”. În 1927, la propunerea Societății Literare „Liviu Rebreanu” din Maieru, în frunte cu notarul Vincențiu Ilieșiu, Consiliul Local îi acordă titlul de Cetățean de Onoare și un loc de casă.

Familia lui Iulian Ciorba era, la rândul ei, invitată la București la Rebreni, dovadă cartea poștală reprodusă alături cu semnătura autorului lui „Ion”, în care Iulian îi scria profesorului Partene: „Buc. 15. I. 1927// Ne merge bine și aproape ne-am uitat și zilele, în continuare la primblare și-n fiecare zi mergem la Teatru, și astăseară mergem la Operă, iar mâne plecăm la Pitești și Curtea de Argeș. Când plecăm cătră casă nu știm. Multe salutări de la Liviu și Fanny. Varvara se simte bine.// Cu drag, Iulian”.

Icu Crăciun

Prefectul Ioan Partene îl întâmpină pe M.S. Regele Carol al II-lea

„Revenirea” la Ortodoxie în zona Năsăudului

Studierea raporturilor dintre Biserică și Stat în perioada postbelică și a dimensiunilor represiunii îndreptate împotriva clerului este o întreprindere dificilă, având în vedere numeroasele obstacole cu care se confruntă cercetătorul în tentativa de a ajunge la documente relevante.

Însă pentru a surprinde cadrul în care au evoluat Bisericile din România după 1945 este aproape obligatoriu și analiza izvoarelor edite, mai ales a principalelor acte normative care au reglementat organizarea și funcționarea cultelor religioase.

Bazându-mă pe documente din arhivele clujene și bistrițene, din colecția de periodice a Bibliotecii Universitare „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca voi încerca să ofer o imagine cât mai aproape de adevărul istoric în ceea ce privește mecanismul de funcționare a Statului și Bisericii Ortodoxe Române în relațiile cu Biserică Română Unită. Într-o primă fază, aceea de tranziție către un regim totalitar (1944-1948), fie că a fost vorba de Gheorghe Gheorghiu Dej, Vasile Luca, Emil Bodnăraș, Petre Constantinescu-Iași, Petru Groza, cu toții au avut un rol însemnat în privința politicii religioase.

Odată cu întronizarea patriarhului Iustinian Marina s-a început colaborarea cu guvernarea comunistă pentru lichidarea Bisericii Române Unite. Încă înainte de a deveni locotenent de patriarh, la 8 februarie 1948, Iustinian afirma că „revenirea” la ortodoxie a greco-catolicilor din Ucraina este o faptă care „îi onorează” și adaugă că „noi, români, este o simțim un mare regret că asemenea gest n-a fost făcut de clerul și poporul Bisericii Unite din Ardeal nici după Unirea din 1918 și nici după Unirea din 1944, deși Unirea lor cu Roma s-a făcut cu o sută de ani mai târziu. Sunt în așteptarea trezirii patriotismului lor – cel pentru dreapta pildă dată de sora lor într-o Unire cu Roma, fosta Biserică Unită din Ucraina”.

Autoritățile au încercat în zadar să convingă măcar un prelat greco-catolic să accepte „revenirea” la ortodoxie.

Un document de arhivă sugerează că, la finele lunii ianuarie 1948, episcopul greco-catolic Iuliu Hossu a fost chemat la București unde i s-a propus să fie numit patriarh al Bisericii Ortodoxe Române dacă va trece mai întâi la ortodoxie.

După o întâlnire cu Stanciu Stoian, ministrul cultelor, derulată la 20 septembrie 1948, a doua zi dr. Petru Groza l-a întrebat surâzând: „Vrei să fii mitropolit la Iași?” (bineînțeles, ortodox, care era vacant). Atunci episcopul greco-catolic Iuliu Hossu i-a răspuns: „D-le prim-ministru, credința noastră este viața noastră”.

La data de 6 iunie 1948 ÎPS Iustinian, în cuvântarea rostită pe prilejul instalării în scaunul de patriarh, a adresat credincioșilor greco-catolici, clerici și mireni, o chemare stăruitoare de părinte iubitor, îndemnându-i ca să rupă pecețile uniației cu Roma papală și să se întoarcă la sânul Bisericii mame.

De asemenea ÎPS Mitropolit Nicolae al Ardealului, în ziua de 15 mai 1948, pe Câmpia Libertății, cu prilejul sărbătoririi centenarului revoluției ardelenice de la 1848, făcuse un călduros apel către clerul și poporul greco-catolic din Transilvania, de a reveni la sânul Bisericii Ortodoxe.

Decretul nr. 177 din 4 august 1948, în fapt noua *Lege a cultelor*, împrumută formulări și concepte din legislația sovietică. Acest decret pleca de la prezumția de vinovăție a tuturor cultelor, deși garanta formal libertatea de conștiință și libertatea religioasă de pe tot cuprinsul Republicii Populare Române. În prealabil la data de 2 august 1946 s-a emis un decret care prevedea „trezirea în proprietatea Statului a bunurilor bisericesti, congregațiilor, comunităților sau particularilor ce au servit pentru funcționarea și întreținerea instituțiilor de învățământ general, tehnic sau profesional”. Din județul Năsăud au trecut în proprietatea Statului: Școala romano-catolică din trecut în proprietatea Statului; Școala romano-catolică din Rodna, Liceul Teoretic „George Coșbuc” al Fondurilor Grânicerești din Năsăud, Școala normală mixtă a acelorși

Fonduri, Școala primară confesională a cultului adventist Năsăud ș.a..

În ziua de 1 octombrie s-au adunat la Cluj, în sala liceului „G. Barițiu”, 38 de protopopi și preoți delegați ai clerului și poporului greco-catolic de pe tot întinsul Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, spre a cerceta în sobor duhovnicesc, această „stare dureroasă a sufletului ardelean, care de două veacuri și jumătate trăiește în dezbinare duhovnicească”.

S-a format biroul, s-au citit și verificat imputernicirile celor 38 de delegați din 22 de județe, precum și adeziunile date de cei 430 de canonici, protopopi și preoți pentru întoarcerea lor la Biserica Ortodoxă și ruperea legăturilor de orice fel cu Roma papală.

Primul care a luat cuvântul a fost protopopul Traian Belașcu. Din partea delegaților a luat cuvântul Protopopul Sabin Truția. Cel din urmă a vorbit preotul George Zagrai, îndrumând pe delegați ca să primească și să iscălească „Apelul” și „Proclamația” făcute în numele celor 430 de preoți prin care se cere revenirea tuturor clericilor și credincioșilor greco-catolici în sânul Bisericii Ortodoxe Române.

După iscălirea acestor două documente istorice, s-a propus delegaților (aceștia au aprobat) ca protopopii și preoții prezenți la această adunare să plece împreună la București spre a se înfățișa Sinodului și Patriarhului Iustinian „Proclamația de revenire în sânul Bisericii Ortodoxe Române. Delegația de la Cluj a sosit la București în după-amiaza zilei de sâmbătă 2 octombrie 1948.

Duminică 3 octombrie s-a ținut o slujbă la Biserica „Sfântul Spiridon Nou”, în care s-a citit „Actul sinodal” de „revenire” în sânul Bisericii Ortodoxe Române.

La data de 11 octombrie Episcopia Ortodoxă din Cluj a transmis o circulară tuturor protopopilor în care se dispunea:

- continuare în pagina 8 -

Alexandru Dărăban

Rebreniana

Eroul măierean Emil Rebreanu

Să rememorăm: în 14 iunie 1914, la vârsta de 52 de ani, a murit Vasile Rebreanu, tatăl celor 14 copii ai familiei Rebrenu, din care 5 au fost născuți în Maierul Năsăudului. Scriitorul Liviu Rebreanu n-a putut participa la înmormântare, fiindcă în 14 octombrie 1909 trecuse granița austro-ungară în Regatul României, folosindu-se de un permis temporar. În 28 iulie 1914 a început Primul Război Mondial. După cum se știe, România a rămas neutră până în 1916. În Transilvania, în 12 august 1914, Emil Rebreanu, născut în Maieru, în 17 decembrie 1891, a fost încorporat ca voluntar și trimis la școala militară de artilerie din Târgu-Mureș-Oșorhei. În primăvara lui 1915, Emil este mutat pe frontul rusesc, iar în 5 decembrie 1915 ajunge pe frontul italian, unde va sparge un reflector inamic și va fi decorat. Menționez că pe front se mai aflau și frații săi, Iuliu și Virgil, de asemenea născuți în Maieru; Virgil a murit pe front în 1917. În primăvara lui 1917, Emil, aflat pe frontul românesc, este acuzat de crimă de dezertare și spionaj în favoarea României, fiind condamnat la moarte. Sentința, tradusă în limba română, se află la Muzeul „Cuibul visurilor”, Emil fiind executat prin spânzurătoare la Ghimeș-Palanca.

Pe la mijlocul lunii mai 1921, Liviu, însoțit de familie, a plecat la Ghimeș

pentru a se informa mai bine în legătură cu condamnarea și executarea fratelui său. Scriitorul a revenit la Ghimeș în 2 octombrie 1921, cu prilejul exhumării și înmormântării lui Emil în pământul fostului Regat al României. În anul următor, în decembrie 1922, a apărut romanul „Pădurea Spânzuraților”, care a avut până în 1940 șapte reeditări antume și a fost tradus în 8 limbi străine.

Reproducem, mai jos, două texte dedicate lui Emil Rebreanu, semnalate de dl. Alexandru Dărăban, apărute în revista bucureșteană „Cultul eroilor noștri”, organ al Societății Mormintele Eroilor și al Filialei G-1 Dragalina, anul III, nr. 1, aprilie 1922, respectiv, anul V, nr. 7-8, octombrie 1924. Primul text se intitulează „Trădătorul”, este semnat de căpitanul Popa Gheorghe, iar al 2-lea „Martirii Românilor” nu are trecut numele autorului.

Menționăm că în anul 2019, Primăria Maieru (primar Vasile Borș), Consiliul Local Maieru, Muzeul „Cuibul visurilor” (muzeograf Daniel-Viorel Partene), în parteneriat cu Biblioteca Județeană „George Coșbuc” (director Ioan Pinteau) au pus o placă pe frontispiciul muzeului în memoria croului măierean Emil Rebreanu, prototipul lui Apostol Bologa din romanul „Pădurea Spânzuraților”, cel care a refuzat să lupte împotriva fraților săi români.

Icu Crăciun

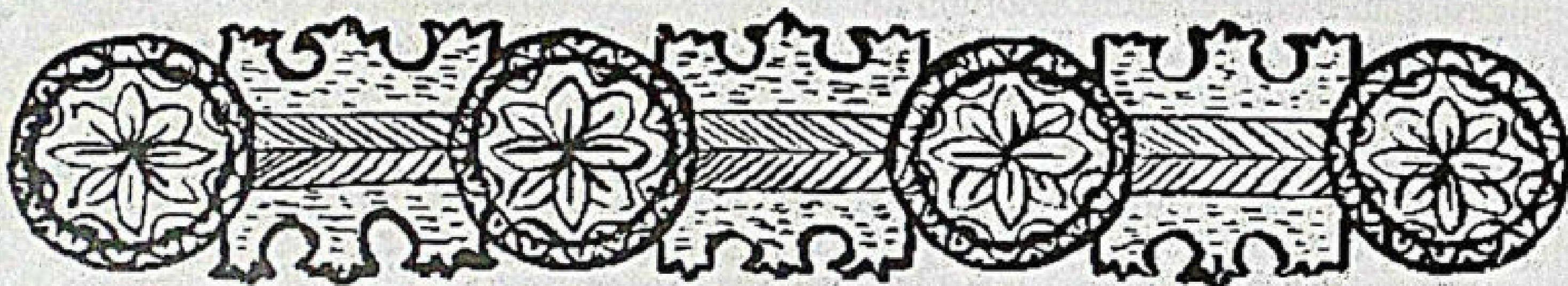
Anul III-lea No. 1.- 12

APRILIE 1922.

CULTUL EROILOR NOȘTRI

ORGAN AL SOC. MORMINTELE EROILOR G-1 DRAGALINA.

CULTUL EROILOR NOȘTRI

MARTIRII ROMÂNISMULUI

Trădătorul

de Căpitan Popa Gh.

Regimentul de artilerie Maria Tereza, adunat în careu în spatele frontului, aștepta cu nerăbdare sosirea comandantului armatei care trebuia să decoreze câțiva ofițeri și soldați pentru acte de bravură făcute pe frontul italian.

Un sunet lung de goarnă și un automobil în depărtare, vestesc sosirea comandantului.

Din mașină se dă jos un om slab, mărunțel, cu mustățile rase, urmat de câțiva ofițeri a căror îmbrăcăminte luxoasă și împodobită contrasta cu simplitatea generalului. Colonelul dă raportul, muzica întoarce un marș și se dă în drum. Generalul nesfârșit așa cum scrie la regulament, când un șef trece trupa în revistă. Generalul se opri în mijlocul careului și vorbi:

— „Ofițeri și soldați: De două săptămâni încoace, regimentul vostru, duce luptă grea pentru sfărâmarea frontului dușman și cucerirea pozițiilor lui întărite, cari ne-au costat atâția oameni.

Prin vitejia voastră fără pereche inamicul este învins, poziția lui cucerită și zdrobit cu totul se retrage în debandadă. Până acum avem 200.000 de prizonieri. Majestatea sa Împăratul recunoșcător pentru faptele voastre, vă mulțumește și mă însărcinează să decorez cu mai multe ordine pe cei cari s'au distins mai mult în aceste lupte”.

Generalul își puse ochelarii, scoase o batistă și citi rar:

— „Sublocotenent Emil Rebreanu, este decorat cu medalia de aur pentru vitejia neîntrecută și devotamentul cu care a luptat în toate ocaziunile”.

Din rândurile din față eși un tânăr ofițer, bine făcut, frumos, pășind sigur spre comandant.

Inimile ofițerilor începură să bată cu putere. Fiecare spera să fie decorat cu un ordin care să influențeze asupra carierii lor de ofițer activ. Iată însă că cea mai mare decorație austriacă este dată unui ofițer de rezervă și încă Român. Toți recunoșteau că vitejia ofițerului fusese neîntrecută dar... era român, rezervist..., nu era nobil... gelozia îi

pătrundea chinându-i, descurajându-i și injurându-l în gândul lor, pe împăratul care îi recunoștea meritele cu o medalie răvnită de toți.

Comandantul prinse decorația în pieptul ofițerului în cântecul marșului și uralele soldaților; apoi după ce mai decoră câțiva soldați, își luă rămas bun de la regiment care îl petrecu din ochi cu săbiile pentru onoară, până ce automobilul se puse în mișcare.

Unisovity Library Chicago
Regimentul de artilerie Maria Tereza, adunat în careu în spatele frontului, aștepta cu nerăbdare sosirea comandantului armatei care trebuia să decoreze câțiva ofițeri și soldați pentru acte de bravură făcute pe frontul italian.

Un sunet lung de goarnă și un automobil în depărtare, vestesc sosirea comandantului. Din mașină se dă jos un om slab, mărunțel, cu mustățile rase, urmat de câțiva ofițeri a căror îmbrăcăminte luxoasă și împodobită contrasta cu simplitatea generalului. Colonelul dă raportul, muzica întoarce un marș și se dă în drum. Generalul nesfârșit așa cum scrie la regulament, când un șef trece trupa în revistă. Generalul se opri în mijlocul careului și vorbi:

— „Ofițeri și soldați: De două săptămâni încoace, regimentul vostru, duce luptă grea pentru sfărâmarea frontului dușman și cucerirea pozițiilor lui întărite, cari ne-au costat atâția oameni. Prin vitejia voastră fără pereche inamicul este învins, poziția lui cucerită și zdrobit cu totul se retrage în debandadă. Până acum avem 200.000 de prizonieri. Majestatea sa Împăratul recunoșcător pentru faptele voastre, vă mulțumește și mă însărcinează să decorez cu mai multe ordine pe cei cari s'au distins mai mult în aceste lupte”.

Generalul își puse ochelarii, scoase o batistă și citi rar:

— „Sublocotenent Emil Rebreanu, este decorat cu medalia de aur pentru vitejia neîntrecută și devotamentul cu care a luptat în toate ocaziunile”.

Din rândurile din față eși un tânăr ofițer, bine făcut, frumos, pășind sigur spre comandant. Inimile ofițerilor începură să bată cu putere. Fiecare spera să fie decorat cu un ordin care să influențeze asupra carierii lor de ofițer activ. Iată însă că cea mai mare decorație austriacă este dată unui ofițer de rezervă și încă Român. Toți recunoșteau că vitejia ofițerului fusese neîntrecută dar... era român, rezervist..., nu era nobil... gelozia îi

— „Oare faptele mele de armă n'ar fi prins mai bine românilor decât austriacilor? gândi el, „Ce mă leagă pe mine de această armată?” Inima îi se strânse la acest gând și durerea înăbușită pen-

tru moment de mizeria și munca războiului, îl cuprinsă cu mai multă furie întreaga lui ființă.

Un agent de legătură se arată în ușa bordeiului, dându-i un ordin scris dela regiment. Ofițerul își runcă ochii plictisit pe hârtie, dar deodată tresări: Se poruncise imbarcarea pentru acea noapte și plecarea regimentului pentru o destinație necunoscută.

Emil eși să dea ordinele necesare și chiar în noaptea aceia după imbarcare, trenul plecă mergând cu pauze cât mai mici, până în apropierea munților Carpați.

Aci, regimentul debarcă, luând-o spre frontul dela Ghimeș. Bateria lui Emil fu așezată lângă castelul ruinat, făcut pe vremuri de Maria Tereza. De aci ofițerul privea nostalgic peste pârâiașul Ohimeș care forma hotarul între România și Ardeal; gândindu-se cu jale la suferințele Românilor ocupați pe trei sferturi de Germani.

Într-o noapte nu se mai putu ține. Făcu suluri toate planurile și hărțile unde se găseau locurile bateriilor și plecă tiptil spre pârâiaș. Vroia să treacă în rândurile fraților să lupte alături de ei pentru unirea tuturor Românilor. Când să ajungă la rețelele de sârmă, o patrulă de ofițeri puse mâna pe dânsul. Arestat, fu dat judecării. Zădarnic comandantul său de regiment, îl poartă și declară că s'a rățăcit.

El declară sus și tare nobila lui intenție cerând să fie mai bine împușcat decât să mai lupte contra fraților săi. Judecătorii îl condamnă la spânzurătoare.

În seara de 14 Mai 1917, tânărul erou fu condus lângă pârâu pe pământul stăpânit de unguri spre a fi spânzurat.

— „Impușcați-mă și să mă îngropați pe pământul vechiului regat!” ceru el, dar străinii refuzară și în plânsetele ascunse ale Românilor din Ghimeș și de pe granița Ardealului, eroul fu spânzurat de călău.

Au trecut patru ani deatunci.

În ziua de 2 Oct. 1921 zece mii de țărani, azi liberi de jugul maghiar, și multă oștire, în cântecul muzicilor și corului, au adunat osemintele sfinte ale acestui erou și le-au îngropat în pământ românesc așa cum a dorit el în ceasul morții sale eroice.

La căpătâiul lui un monument pe care e scrisă fapta neasemuită a viteazului transilvănean, arată viitorimii cel mai desăvârșit sacrificiu pentru o idee sfântă și mare.

Tare recunoștoare mi l'a uitat

Regimentul de artilerie Maria Tereza, adunat în careu în spatele frontului, aștepta cu nerăbdare sosirea comandantului armatei care trebuia să decoreze câțiva ofițeri și soldați pentru acte de bravură făcute pe frontul italian.

Un sunet lung de goarnă și un automobil în depărtare, vestesc sosirea comandantului.

Din mașină se dă jos un om slab, mărunțel, cu mustățile rase, urmat de câțiva ofițeri a căror îmbrăcăminte luxoasă și împodobită contrasta cu simplitatea generalului. Colonelul dă raportul, muzica întoarce un marș și se dă în drum. Generalul nesfârșit așa cum scrie la regulament, când un șef trece trupa în revistă. Generalul se opri în mijlocul careului și vorbi:

— „Ofițeri și soldați: De două săptămâni încoace, regimentul vostru, duce luptă grea pentru sfărâmarea frontului dușman și cucerirea pozițiilor lui întărite, cari ne-au costat atâția oameni.

Prin vitejia voastră fără pereche inamicul este învins, poziția lui cucerită și zdrobit cu totul se retrage în debandadă. Până acum avem 200.000 de prizonieri. Majestatea sa Împăratul recunoșcător pentru faptele voastre, vă mulțumește și mă însărcinează să decorez cu mai multe ordine pe cei cari s'au distins mai mult în aceste lupte”.

Generalul își puse ochelarii, scoase o batistă și citi rar:

— „Sublocotenent Emil Rebreanu, este decorat cu medalia de aur pentru vitejia neîntrecută și devotamentul cu care a luptat în toate ocaziunile”.

Din rândurile din față eși un tânăr ofițer, bine făcut, frumos, pășind sigur spre comandant.

Inimile ofițerilor începură să bată cu putere. Fiecare spera să fie decorat cu un ordin care să influențeze asupra carierii lor de ofițer activ. Iată însă că cea mai mare decorație austriacă este dată unui ofițer de rezervă și încă Român. Toți recunoșteau că vitejia ofițerului fusese neîntrecută dar... era român, rezervist..., nu era nobil... gelozia îi

„Revenirea” la Ortodoxie în zona Năsăudului

- urmare din pagina 5 -

- în toate bisericile din cuprinsul eparhiei se vor face în cea mai apropiată Duminică, după Sfânta Liturghie, slujbe de mulțumită lui Dumnezeu pentru bucuria reîntregirii bisericii strămoșești. Cu acest prilej preoții vor tâlcui poporului credincios însemnătatea praznicului bisericesc și național și vor citi „Declarația” și „Apelul” fraților preoți uniți reveniți la Ortodoxie;

- frații preoți trecuți vor rămâne în subordinea protopopului lor;

- în ceea ce privește trecerea, ea se poate face la primăria locală, atât individual cât și colectiv. În amândouă cazurile credincioșii majori vor semna cu mâna lor declarația de trecere;

- toți cei ce vor mai avea nevoie de vreo lămurire în privința aceasta, o vor cere de la Episcopie.

La data de 13 octombrie se mai trimite către protopopiate, ca și completare la circulara de mai sus, o adresă prin care se cerea a se trimite de urgență „tabloul fraților preoți care au trecut de curând la biserica ortodoxă”. De asemenea se specifica că „ne veți arăta, pe parohii, și numărul lor total din parohie”.

În data de 14 octombrie 1948, li se atrăgea atenția că existau cazuri în care credincioșii parohiilor greco-catolice treceau la ortodocși, iar preoții lor rămăneau uniți. În aceste cazuri, episcopia cerea să se ia măsuri imediate să nu rămână nici o Duminică fără Sfânta Slujbă și fără îngrijirea sufletească necesară.

La data de 15 octombrie 1948, Episcopia din Cluj trimite o notă telefonică tuturor protopopilor din capitalele de județ să ia legătură cu prefectii și cu „Comitetul Județean pentru Reîntregirea Bisericii” pentru a aplica și a raporta de urgență:

- numele protopopilor și preoților reveniți la biserica strămoșească;

- numele parohiilor în care au trecut numai enoriașii, cu procentul trecerilor;

- protopopii, preoții și parohiile trecute să facă raport la Episcopie și Ministerul Cultelor;

- să se facă formele legale pentru trecerea atât a persoanelor la ofițerul stării civile, cât și a averii prin proces verbal de preluare și predare;

- pe duminică 17 octombrie a.c. să aibă fiecare parohie trecută slujitor, în cazul că nu a trecut preotul. Dacă a trecut și protopopul sau preotul acesta rămâne în toate drepturile unui slujitor ortodox, raportându-se spre a-i face confirmare;

- unde va fi necesar se va raporta telefonic spre a cunoaște situația imediată, având nevoie să cunoaștem toate datele până la 21 octombrie a.c.;

- pe date de 21 octombrie a.c. va fi adunarea de la Alba-Iulia pentru reîntregirea Bisericii, unde vor trebui să participe delegați din fiecare parohie, de preferință preotul și un mirean. Pot merge toți doritorii având reducere 50% pe CFR.

La data de 16 octombrie 1948 Episcopia Ortodoxă Română din Cluj făcea cunoscută prima listă a protopopilor și preoților greco-catolici de pe teritoriul acestei eparhii care au trecut la ortodoxie. Din județul Năsăud au trecut:

- George Zagrai - Bistrița Bârgăului
- Bârsan Ioan - Lechința
- Iudean Ioan - Vermeș
- Valer Henciu - Telciu I
- Emil Demian - Coșbuc
- Ioan Seplecan - profesor Năsăud
- Oltean Victor - Șieuș ș.a..

La nivelul județului nostru s-a format „Comisiunea județeană de unificare a Bisericilor românești”. S-a întocmit un tablou cu preoții greco-catolici din județul Năsăud care au revenit la ortodoxie până la 1 decembrie 1948, când s-au încheiat lucrările unificării. Amintim aici pe:

- Zagrai George - Bistrița Bârgăului
- Damian Emil - Coșbuc
- Seplecan Ioan - profesor Năsăud
- Ștefănuțiu Emil - profesor Năsăud
- Buta Nechifor - Lunca

- Coruș Titus - Ilva Mare I
- Bolog Ioan - Ilva Mare II
- Chitul Iacob - Năsăud II
- Irini Emil - Rebrîșoara I,
- Mihalca Ioan - Rebrîșoara II
- Tofan Petru - Nepos
- Andresi Virgil - Sângeorz Băi II
- Zagrai Petre - Mititei
- Moraru Iuliu - Salva
- Bulbuc Ovidiu - Măgura Ilvei
- Rusu Bazil - Ilva Mică
- Buzilă Traian - Feldru
- Ilieșiu Ioan - Poiana Ilvei
- Vălean Gavril - Gersa
- Coruș Ioan - învățător Maieru
- Scridon Ioan - Mocod
- Mureșan Ștefan - Rebra
- Iuliu Pop - Maieru
- Ciocârlă Emil - Parva ș.a.

Totodată s-a întocmit și un tablou cu preoții greco-catolici din județul Năsăud care au refuzat semnarea pentru unificare până la 1 decembrie când s-au încheiat lucrările unificării. În acest tablou îi regăsim pe:

- Sângeorzan Ioan - Bistrița
- Buzilă Traian - Feldru (îl regăsim și la cei trecuți, probabil din oficiu, s.n.)
- Sângeorzan Lazăr - Ilva Mare
- Sângeorzan Ioan - Rodna
- Timiș Simion - Rodna
- Buga Antoniu - Sângeorz Băi
- Pop Gavrilă - Șanț
- Chita Liviu - Runcul Salvei
- Pop Simion - vicar Năsăud
- Pop Grigore - Telciu
- Mititean Vasile - Nimigea de Jos.

Această comisie, prezidată de Octavian Cosmuța și având secretar pe profesorul Nicolae Mute, a mai întocmit o situație cu reîntregirea din județul Năsăud de la începutul campaniei de unificare și până la data de 1 decembrie 1948 când s-au încheiat lucrările unificării, situație făcută în trei etape, după cum urmează:

1. XI. 1948:

- 92 parohii existente, 52 trecute, procent 56%;
- 7 filii existente, 7 trecute, procent 100%;
- 93 preoți existenți, 68 trecuți, procent 75%;
- 112.786 credincioși existenți, 54.393 trecuți, procent 49%.

21. XI. 1948:

- 92 parohii existente, 64 trecute, procent 69%;
- 7 filii existente, 7 trecute, procent 100%;
- 93 preoți, 74 trecuți, procent 79%;
- 112.786 credincioși, 68.200 trecuți, procent 61%.

28. XI. 1948:

- 92 parohii, 88 trecute, procent 95%;
- 7 filii, 7 trecute, procent 100%;
- 93 preoți, 82 trecuți, procent 89%;
- 112.786 credincioși, 103.825 trecuți, procent 93%.

Așa s-a petrecut, pe scurt, „revenirea” la ortodocși a greco-catolicilor. Ce-i drept, a existat, după cum am arătat, și presiune din partea aparatului de stat, iar Biserica Ortodoxă Română a avut și ea partea ei de vină (ce constă în complicitatea pe care a avut-o cu statul), în desființarea unei Biserici surori.

Rămâne de cercetat dacă, peste ani, judecând retrospectiv, patriarhul Iustinian i-ar fi spus într-adevăr istoricului Ion Dumitru-Snagov: „Am făcut o mare prostie prin acceptarea desființării Bisericii Greco-Catolice”.

Alexandru Dărăban

„Revista Bistriței” și măiereni (I)

Din numărul 49/1905 al „Revistei Bistriței” aflăm că în mijlocul cimitirului parohiei greco-catolice Maieru (actualmente al parohiei ortodoxe) s-a ridicat un monument de granit „prevăzut cu epitaful vrednicului preot Lazăr Avram, fost administrator parohial, repausat în Domnul în 16 Iulie 1905 în etate de numai 42 ani”. Monumentul „s-a consacrat în 13 Dec. a. c. sub conducerea d-lui protopop al tractului Bistrița Gherasim Domide cu asistenta domnilor preoți: Ieronim Slăvoacă, Alexandru Haliță, Zaharie Bulbuc, Alexandru Avram și Ieronim Groze (...). După terminarea actului de sfințire, (...) întreg cortegiul s-a deplasat la mormântul protopopului Vasile Groze, repausat în 15 decembrie 1895, unde s-au cetit toate dezlegările în timp de mai bine de o oară”. Apoi, „Întreaga asistență a luat parte la masa bogat pregătită a on. doamne preutese văduve Flora Avram, născ. Petri”... Această știre este semnată de „Un participant”.

Icu Crăciun

Sfințirea monumentului, lui Lazăr Avram din Maieru. În mijlocul cimitirului parohiei gr.-cat. Maieru s-a înălțat maiestatic monumentul de granit de mare valoare, prevăzut cu epitaful și poza vrednicului preot Lazăr Avram, fost administrator parohial acolo, repausat în Domnul în 16 Iulie 1905 în etate de numai 42 ani. Acest monument, fata cimitirului, ridicat de către văduva defunctului, s'a consacrat în 13 Dec. a. c., sârbătoarea Marelui Andrei, sub conducerea d-lui protopop al tractului Bistrița Gerasim Domide cu asistenta domnilor preoți: Ieronim Slăvoacă, Alexandru Haliță, Zaharie Bulbuc, Alexandru Avram și Ieronim Groze, serrindu-se sfințirea apei și stropirea festivă a monumentului, părăsindu-l întreg prescriș pentru preoți și cetindu-se toate dezlegările îndelungate. Actul acesta cu începeru dela 9 oare dimineața și până la 12 oare s'a săvârșit cu o pompă și paradă ne mai văzută pe la sală, pe care a potențat-o al doilea panegiric roșit de către valorosul părinte protopop, care panegiric din nou a stors lacrimile tuturor celor prezenți. După terminarea actului de sfințire, la invitarea d-lui protopop, întreg cortegiul a mers la mormântul valorosului paroh de odinioară și protopop on. Vasile Groze, repausat în 15 Decembrie 1895, unde s'au cetit toate dezlegările în timp de mai bine de o oară. De aici întreaga asistență a luat parte la masa bogat pregătită a on. doamne preutese văduve Flora Avram născ. Petri, căreia i s'au exprimat nou condolanțe pentru pierderea iubitului ei soț, iar de altă parte felicitări la ziua născutului.

Învățământ

CUIBUL VISURILOR

Sport

Cultură

Redactor-șef: ICU CRĂCIUN
Redactori: Viluș Cărbune, Ilie Hoza, Macavei Al. Macavei, Iacob Naros, Viorel-Daniel Partene, Mircea Prahast, Alexandru Rațiu, dr. Lazăr Ureche.
Acest număr apare cu sprijinul financiar al Primăriei Maieru.
Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Alex Pop (SUA)
Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.
Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRITĂ-NĂSĂUD
Machetare: Viluș Cărbune
E-mail: icu_craciun@yahoo.com
Tehnoredactare computerizată și tipar: IMPRES ari Bistrița, str. N. Titulescu, nr. 18,
tel/fax: 0263 238027, tel: 0263 223201 ISSN 1224 - 643